

Nej til uværdig aktiv dødshjælp

Om Aktiv dødshjælp. Styrke, Svaghed og værdighed

Af

Niels Jørgen Langkilde (fhv. MF, Landsformand, Patientforeningen)

Martin H. Wolffbrandt (næstformand, Patientforeningen)

Aktiv dødshjælp bliver uværdigt. Det er efterhånden længe siden, at begrebsformerne ”styrke” og ”svaghed” henførte til personlige karakteristika. En afsmag, at begrebet ”værdighed” har vundet indpas i debatten om aktiv dødshjælp - en debat, om liv og død. Vi er alle værdige, fordi vi er mennesker. Selv når vi står over for det mest definitive i vores liv, nemlig døden, er vi værdige. Der findes ingen uværdig eller værdig død, men derimod værdige eller uværdige omstændigheder. Disse omstændigheder har vi som samfund ansvar for, og ansvaret skal ikke blot pålægges den enkelte. Det er uværdigt, hvis v vi som samfund indfører aktiv dødshjælp.

Det er bekymrende at regeringen på trods af en ellers utvetydig henstilling fra Etisk Råd har nedsat et udvalg med henblik på at få indført aktiv dødshjælp ad omveje.

Hvis man skal tale om værdighed som begreb, må debatten om aktiv dødshjælp nødvendigvis være ”uværdig”, fordi den maskerer et element af ”indirekte tvang”, men beskrives som ”frihed” ved at inddrage patientens frihed til valg på et tidspunkt eller i en situation, hvor ingen kan formodes at være beslutningsdygtige.

Der er for nylig afsat et større millionbeløb for netop at komme den stigende selvmordsrate til livs. I Holland er det ikke lykkedes at sikre tilstrækkeligt samtykke i forbindelse med aktiv dødshjælp. En kvinde havde tidligere sagt ja til aktiv dødshjælp men ombestemte sig.

Det kan være farligt at tage stilling til aktiv dødshjælp i en hypotetisk situation. F.eks. hvis en kur mod en tidligere uhelbredelig kræftsygdom bliver opdaget, men ikke tilbydes patienten, som i stedet modtager aktiv dødshjælp.

I en tid med øget fokus på sundhedsøkonomi risikerer sårbare grupper at tilskyndes til selvmord, da patienten vil opfatte sig selv som en byrde og værende til besvær.

I Tyskland reformulerede en gruppe et **drab** på en mentalt handicappet til at være en "helbredelse". Der ændres ikke noget ved denne dødssituation ved at ombytte den egentlige dødsårsag med en anden med samme virkning, men som beskriver den som "smertefri". Her endte 200.000 mennesker med handicap med at betale prisen, hvilket burde kunne skærpe de etiske betragtninger.

Før man overhovedet overvejer at indføre aktiv dødshjælp bør erfaringer med aktiv dødshjælp fra udlandet inddrages: Holland: En dement/syg kvinde blev dræbt, skønt hun ikke ville. Hun skiftede holdning i forhold til det hun sagde inden hun blev syg

En kvinde blev holdt fast under aktiv dødshjælp – hun kæmpede voldsomt imod – aktiv dødshjælp og blev udført uden tilstrækkeligt samtykke, og var således IKKE aktiv dødshjælp, men drab.

På samme måde som forventningens glæde ifølge Kierkegaard er den største, vil den forventede smerte ved aktiv dødshjælp også være det.

I meningsmålinger om aktiv dødshjælp er det værd at bemærke, at de fleste adspurgte, ikke vil befinde sig i en situation eller en tilstand hvor aktiv dødshjælp er relevant. Udsagn fra denne gruppe er således alene en forestilling om en situation, og vil ikke afspejle en viden om aktiv dødshjælp eller et reelt behov.

Inden der indføres aktiv dødshjælp, bør man kunne svare på:

Hvem har i realiteten gavn af aktiv dødshjælp?

I hvilke situationer kan aktiv dødshjælp forsvares som eneste udvej?

Hvilke motiver har man til at indføre aktiv dødshjælp?

Tør vi som samfund løbe risikoen for, at der finder drab på patienter sted?

Hvem ville i givet fald have ansvaret at der blev ydet aktiv dødshjælp uden tilstrækkeligt samtykke, som sagen fra Holland?

I et samfund som hviler på kristne værdier (bl.a. de ti bud, hvor sjette bud lyder "Du må ikke slå ihjel.") skal vi naturligvis ikke pålægge læger at slå ihjel. Derfor: **Nej til aktiv dødshjælp.**

===

Kilder:

Ole Hartling har skrevet en artikel i Ole J. Hartling, Liv og død i menneskets hænder vores etiske udfordring, 2008

Karl Binding og Alfred Hoche. Die Freigabe der Vernichtung lebensurwerten Lebens, 1922. Her citeret fra Ole Hartling, ovenfor.

<https://www.bt.dk/udland/holland-kvinde-blev-holdt-fast-under-aktiv-dodshjaelp-kaempede-voldsomt-imod>

Se også:

<https://nyheder.tv2.dk/samfund/2017-01-16-maa-laegerne-bestemme-om-erik-riisager-skal-genoplives>

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/udland/i-holland-kan-demente-nu-faa-dodshjaelp-uden-oenske-det>

<https://nyheder.tv2.dk/udland/2019-09-11-hollandsk-laege-frikendt-i-principiel-sag-om-aktiv-dodshjaelp>